

УДК 377:[004:008]

ЦИФРОВА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ- АГРАРНИКІВ

Ткачук Г.Е., кандидат педагогічних наук,
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Вінницькій
області, м. Вінниця,
anna_tkachuk@ukr.net

Шамралуєк О. Л., кандидат педагогічних наук,
Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення
кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області,
м. Хмельницький,
shol_nmc@ukr.net

Посилення уваги до проблеми розвитку цифрової культури педагогів закладів професійної освіти, зокрема, аграрного профілю, зумовлюється активною цифровізацією соціально-економічної сфери в державі. При цьому цифровізація освіти розглядається як об'єднання різних компонентів і найсучасніших технологій шляхом застосування цифрових платформ, впровадження нових інформаційних та освітніх технологій, застосування прогресивних форм організації освітнього процесу та активних методів навчання, сучасних навчально-методичних матеріалів. У контексті цифровізації аграрного сектору особлива увага зосереджується на впровадженні цифрового землеробства – нового етапу розвитку агросфери, пов'язаного з використанням геоінформаційних систем, бортових комп'ютерів та смартуваткування, а також управлінських та виконавських процесів, здатних диференціювати способи оброблення, внесення добрив, хімічних меліорантів і засобів захисту рослин.

Відтак в умовах технологічної та цифрової модернізації аграрної галузі для забезпечення якісної підготовки кваліфікованих робітників об'єктивною є потреба у постійному розвитку цифрової культури викладачів та майстрів виробничого навчання, які повинні бути мобільними та адаптованими до новітніх викликів часу.

Сучасному педагогові як ніколи необхідні системні знання та навички, нові професійні компетентності, що визначають його цифрову культуру та дозволяють впевнено використовувати цифрові технології у своїй професійній діяльності [1]. Сьогодні вже є очевидним той факт, що загальні професійні якості педагога, його готовність до самоосвіти та самовдосконалення на пряму залежать від його рівня готовності використовувати у своїй професійній практиці нові форми та методи, сучасні засоби навчання, у тому числі й електронні засоби навчання та цифрові технології.

При цьому до складу цифрової культури ми відносимо знання, уміння, мотивацію та відповідальність, що реалізуються у чотирьох сферах (контент, комунікація, споживання та техносфера). У зв'язку з цим цифрова культура означається як здатність педагога впевнено, ефективно, критично та безпечно

обирати і застосовувати цифрові технології в різних сферах життєдіяльності [2]:

- робота з контентом (створення, пошук, відбір, критична оцінка контенту);
- комунікація (створення, розвиток, підтримка взаємодії, ідентичність, репутація, самопрезентація);
- споживання (використання інтернету у споживчих цілях – замовлення, послуги, купівлі та ін.);
- техносфера (володіння комп'ютером та програмним забезпеченням, зокрема спеціалізованим для аграрної сфери).

Відповідно до сучасних вимог педагог повинен володіти такими професійними компетенціями, як: управління цифровим навчальним процесом на основі педагогічного менеджменту, створення різних інтерактивних освітніх ресурсів, цільове мотивоване використання ефективних інструментів дистанційного навчання, проведення моніторингу ходу та результатів освітнього процесу; використання різних форм контролю навчальних досягнень учнів; здійснення синхронної та асинхронної взаємодії між учасниками освітнього процесу, встановлення зворотного зв'язку та ін.

Американські та європейські вчені [5] пропонують наступні шляхи ефективного впровадження цифрової педагогіки:

- фокус на співпраці всіх суб'єктів освітнього процесу, що дозволяє розвивати необхідні м'які навички або softskills (соціальні, інтелектуальні та вольові компетентності, лідерство, комунікабельність, уміння працювати в команді, креативність, пунктуальність та ін.);
- педагогічний дизайн дистанційного уроку (застосовувана технологія повинна забезпечити участь у дистанційному навчанні всіх учнів групи; необхідно пам'ятати про цифровий розрив і про те, що не всі учні технічно оснащені або добре володіють цифровими технологіями);
- робота у напрямі вибору оптимальних форм, засобів та методів дистанційного навчання (необхідно знайти технологію, яка буде зручна для педагога та учнів та дозволить досягти поставлених цілей).

Тому педагогам закладів професійної освіти необхідно постійно розвивати свою готовність до організації освітнього процесу з використанням цифрових технологій, а також навчати учнів цифровим технологіям в агросфері. Це потребує модернізації форм, методів та засобів професійного розвитку педагога у напрямі удосконалення його цифрової культури.

Однією із сучасних форм розвитку цифрової культури педагога є мережеві педагогічні спільноти, головною метою функціонування яких є професійне спілкування колег і однодумців, вироблення спільних рішень і стратегій. Прикладом такої спільноти може бути дистанційна система методичної підтримки професійного розвитку педагогів. Для повноцінного функціонування та виконання головної мети означеної дистанційної системи організовано роботу вебсайту «Центр сучасних освітніх технологій» (<https://webcnot.blogspot.com/>), який забезпечує методичну підтримку педагогів щодо:

- розроблення програмних продуктів навчального призначення і цифрових навчальних матеріалів (цифрового контенту), в тому числі, електронних засобів для дистанційного навчання;
- розроблення матеріалів для нових технологій навчання;
- розповсюдження наукових знань з проблем використання сучасних педагогічних технологій в закладах освіти;
- розроблення авторських електронних продуктів для навчання, які засновані на особистісно-орієнтованому підході і підтримують дослідницьку та пошукову діяльність учнів;
- організації семінарів та майстер-класів з використання цифрових технологій [3].

У забезпеченні розвитку цифрової культури педагогів закладів професійної освіти аграрного профілю достатньо ефективним є застосування електронного навчально-методичного комплексу «Основи технологічної культури» (<https://cutt.ly/fktRDz4>) [4], зміст якого зорієнтований на популяризацію переваг сучасних інформаційних і освітніх технологій та формування у педагогів навичок застосування інноваційних педагогічних технологій і агротехнологій в освітньому процесі.

Висновок. В умовах цифрової економіки якість підготовки робітничого персоналу для аграрної галузі значною мірою залежить від рівня цифрової культури педагогів закладів професійної освіти, їхньої готовності до комплексного перетворення професійної діяльності на основі можливостей сучасних цифрових інструментів та цифрового середовища.

Література

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей [Електронний ресурс]: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. №167-р. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення 09.09.2023).
2. Масліч С.В. Цифрова компетентність педагога в контексті сучасної освітньої парадигми. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих в системі неперервної освіти: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (26 листопада 2020 р.) / за наук. ред. В.В. Сидоренко. Біла Церква : БІНПО ДВНЗ УМО, 2020. С. 142-146.
3. Ткачук Г. Е. Методика розвитку готовності викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів до використання особистісно-орієнтованих педагогічних технологій. Теорія і методика професійної освіти: електронне наукове фахове видання. 2018. Вип. 15. URL: <https://jrnl.ivet.edu.ua/index.php/3/issue/view/71> (дата звернення: 09.01.2023).
4. Шамралюк О.Л. Модель розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки. 2018. Випуск 2 (37), Ч. 1. С.81-88.

5. Brian Croxall A Digital Pedagogy Unconference [Электронный ресурс].
URL: <https://www.briancroxall.net/digitalpedagogy/> (дата звернення: 09.01.2023).